

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Mw. drs. M.I. Hamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 19 mei 2021
Onderwerp Voorstellen voor
'waterparagraaf' in nieuw
Regeerakkoord
Ons kenmerk 96104/HG
Voor informatie Hans de Groene
070 3490 856
degroene@vewin.nl
Bijlagen -
CC Fractievoorzitters

Geachte mevrouw Hamer,

Goed drinkwater, 24x7 uit de kraan, lijkt vanzelfsprekend maar is het niet. Daar is extra inzet voor nodig, óók van het nieuwe kabinet!

Inleiding

Graag vragen wij – de tien Nederlandse drinkwaterbedrijven verenigd in Vewin – met het oog op uw werkzaamheden als informateur, uw aandacht voor het volgende.

De Nederlandse drinkwaterbedrijven voorzien ruim 8 miljoen huishoudens en bedrijven continu (24x7) van gezond, lekker en betaalbaar kraanwater. Wij leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de volksgezondheid en een goed vestigingsklimaat. Drinkwater uit de kraan lijkt zo vanzelfsprekend in Nederland, maar dat is het niet. Drinkwaterbedrijven moeten daarvoor steeds meer inspanningen verrichten. Dat komt omdat de beschikbaarheid en kwaliteit van de bronnen —grond- en oppervlaktewater —onder toenemende druk staan.

Het watersysteem loopt tegen zijn grenzen aan door droogte, verzilting en een toenemende watervraag door een groeiende economie en bevolking. De kwaliteit van onze drinkwaterbronnen verslechtert bovendien door vervuiling van landbouw, industrie en huishoudens. Het bereiken van de afgesproken doelen in de Europese Kaderrichtlijn Water is ernstig in gevaar. Wij dreigen toekomstige generaties op te zadelen met een minder zekere levering van betrouwbaar drinkwater.

Naar analogie van de energietransitie pleiten wij daarom – samen met de waterschappen – voor een *watertransitie*, gericht op een klimaatrobuust systeem dat de toekomstige waterbeschikbaarheid én waterkwaliteit verzekert. Drinkwaterbedrijven staan daarbij voor grote opgaven en investeringen. Wij vragen meer ruimte om die aan te pakken en te realiseren.

Tegen deze achtergrond doen wij u een aantal concrete voorstellen voor een 'waterparagraaf' in het nieuwe Regeerakkoord.

Nationaal Waterakkoord

Water is een verbindende factor tussen de grote opgaven op het vlak van bijvoorbeeld klimaat, energie, natuur, ruimtelijke ordening en woningbouw. De watertransitie vraagt politieke urgentie, samenwerking en brede maatschappelijke consensus. In de afgelopen tien jaar heeft het Bestuursakkoord Water de samenwerking tussen Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven sterk bevorderd. Dit akkoord liep in 2020 af, terwijl de uitdagingen alleen maar groter worden en samenwerking

over bestuurlijke grenzen en periodes alleen maar belangrijker. Wij bepleiten een vervolg waarbij alle partijen aan tafel zitten, dus bijvoorbeeld ook natuur, landbouw, en bedrijfsleven.

- *Zet in op een Nationaal Waterakkoord dat de zoetwaterbeschikbaarheid robuust maakt voor klimaat. Het in de verkiezingscampagne bepleite 'schoonwaterakkoord' biedt wat ons betreft daarvoor een uitstekende basis.*

Waterbeschikbaarheid

De langdurige droogtes van de laatste jaren hebben een duidelijk signaal gegeven. Op jaarbasis is er genoeg water, maar regionaal is er in droge periodes soms te weinig en in andere periodes te veel. Er is een transitie nodig naar een meer klimaatrobuust watersysteem, waarbij water sturend is voor de ruimtelijke inrichting en de focus ligt op water vasthouden in plaats van afvoeren.

- *Bescherm de beschikbare bronnen van water voor de drinkwatervoorziening en reserveer tijdig ruimte voor nieuwe bronnen. Dit is nodig om de groeiende bevolking en economie van drinkwater te kunnen blijven voorzien, gerelateerd aan de woningbouwopgaven en bij een toenemende druk op de (ondergrondse) ruimte als gevolg van bijvoorbeeld de energietransitie;*
- *Laat waterbeschikbaarheid de besluitvorming over de ruimtelijke inrichting van ons land langjarig sturen;*
- *Houd water beter vast. Dat kan heel goed in functiecombinaties van beschermde gebieden voor de drinkwatervoorziening met bijvoorbeeld natuur of recreatie;*
- *Maak goede afspraken met de buurlanden over de waterverdeling en kwaliteit van de aanvoer van Rijn en Maas;*
- *Agendeer bewust gebruik van (drink)water en zet in op het stimuleren van duurzame waterbesparende technieken en innovaties gericht op het verlagen van het gemiddelde gebruik, het beter vasthouden en hergebruiken van (regen)water én het vermijden van de 'waterspits' om piekbelasting af te vlakken.*

Waterkwaliteit

De Tweede Kamer heeft gevraagd om ambitie, regie en prioriteit voor bescherming en verbetering van de kwaliteit van drinkwaterbronnen in de planperiode 2022-2027 van de Kaderrichtlijn Water. De nieuwe plannen moeten in 2021 worden afgerond, maar de stap van plan naar actie zal komende jaren voortdurend aandacht, bijsturing en aanscherping vergen.

- *Zorg dat alle overheden bescherming en verbetering van de kwaliteit van bronnen voor drinkwater prioriteit geven in hun water- en omgevingsplannen; agendeer dat waterkwaliteit stevig wordt meegenomen in de aanpalende transities van sectoren als bijvoorbeeld landbouw en farmacie;*
- *Voorkom vervuiling en zet consequent in op aanpak bij de bron. Wat er niet in zit, hoeft er ook niet uitgehaald te worden. Extra inspanning is nodig om de kwaliteit van bronnen voor drinkwater te verbeteren, zodat deze aan de normen voldoet en zodat er op termijn minder zuiveringsinspanning nodig is. Want dat is internationaal de afspraak;*
- *Pak met voorrang PFAS aan. De drinkwatersector vindt dat stoffen als PFAS in het geheel niet thuishoren in het milieu en de bronnen voor drinkwater, grond- en oppervlaktewater. Wij pleiten voor een nationaal en Europees totaal verbod van PFAS omdat ze slecht afbreken en daardoor lang in het milieu aanwezig blijven. Het Rijk, andere overheden en bedrijven hebben hier allemaal een verantwoordelijkheid in;*
- *Neem de in de Internationale Rijncommissie afgesproken 30% vermindering van microverontreinigingen in de Rijn als voorbeeld voor de Maas;*

- *Zorg voor een verbetering in de uitvoering van het waterkwaliteitsbeleid door waterkwaliteitsdoelen duidelijker te koppelen aan de uitvoeringscyclus, door kennis en capaciteit bij uitvoeringsorganisaties te vergroten, en door in te zetten op betere samenwerking tussen bevoegde gezagen op nationaal en regionaal/lokaal niveau.*

Financieringsruimte

Drinkwaterbedrijven werken actief aan een betere inrichting van het watersysteem. Wij investeren in buffers en diversificatie van bronnen, dragen bij aan de noodzakelijke transitie van drinkwatergebruik en beschermen onze bronnen. De nieuwe opgaven en vervanging van ondergrondse infrastructuur vragen een forse toename van investeringen, tot zo'n zestig procent de komende jaren.

Maar die investeringen dreigen vanwege de bestaande regelgeving onhaalbaar te worden. Het kost veel drinkwaterbedrijven steeds meer moeite hun investeringen te financieren. Drinkwaterbedrijven worden afhankelijker van externe financiering, terwijl eisen van financiers steeds strenger worden.

De Tweede Kamer heeft onlangs opgeroepen hier wat aan te doen en de regelgeving die betrekking heeft op de toegestane vermogenskostenvergoeding beter te laten aansluiten bij de financieringspraktijk en de uitdagingen van de drinkwatersector. Dán kunnen wij onze rol voluit spelen, bijdragen aan de noodzakelijke watertransitie en ook in de toekomst blijven voorzien in lekker en gezond kraanwater.

- *Bevries de toegestane vermogenskostenvergoeding de komende twee jaar op het niveau van 2021 en verken samen met de sector een fundamentele herijking van de regelgeving die de financiële gezondheid van de drinkwaterbedrijven verzekert in het licht van de groeiende investeringsopgaven.*

Uiteraard ben ik graag bereid tot nadere toelichting. Een afschrift van deze brief heb ik gezonden aan alle fractievoorzitters.

Met vriendelijke groet,

Peter van der Velden
Voorzitter Vewin